

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Dialecticæ

Dieterich, Conrad

Giessæ Hessorum, 1611

Caput IIX.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56580](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56580)

modum - ita; tantus - quantus; tot - quot; cum - ubi; ubi - ibi; eò - quò, &c.

Qualitatis. ut, *Tale* tuum carmen nobis divine Poë-
Quale sopor fessis in gramine; *Quantitatis;* *Tanto* p-
 fimus omnium Poëta, *quanti* tu optimus omnium
 tronus. *Temporis;* *Tum* credo, *cum* me arbustum
 re Myconis, atque mala vites incidere falce nove-
 Loci; *ubi* opes, *ibi* amici; *ubi* novus fructus, *ibi* no-
 luctus; *ubi* multum crucis, *ibi* multum lucis. Bern-
 Observa unum. Interdum addita conjunctio copu-
 non facit axioma copulatum, sed vel ad syncateg-
 mata pertinet. ut; *Cicero vir doctus & sapiens, sed non*
per prudens, est eloquens. (Hic axioma simplex est, *Cicero*
 est eloquens; *Reliqua ad subjecti descriptionem pertinet*
 vel est conjunctio declarativa. ut, *Ne decipiamur*
Philosophiam & omnem deceptionem. Posterius enim
 plicat prius.]

Sequitur axioma Connexum.

CAPUT IIX.

I. **C**onnexum axioma est, cujus con-
 junctio est connexiva.

2. Conjunctiones connexivæ sunt
si, sin, ni, nisi. ut, *Si Abrahamus est justificatus*
operibus, tum habet quod gloriatur, sed non
apud Deum. Si secundum carnem vixeritis
moriemini. Si Deus pro nobis, quis contra
nos. Nisi conversi fueritis sicut pueruli, non
potestis introire regnum caelorum.

[Dicitur aliàs propositio conditionalis sive hypo-
 thetica à particulâ conditionali Si; quæ quia connexiva
 connexiva conjunctio dicitur.] Ejus sunt hi CANONES

I. Conditionalis nihil ponit inesse.

II. Nihil asseverat consequens propositionis, nisi ponatur conditio, quam habet pars eius antecedens.

[Ex hypothetica enim non licet inferre categoricam, hoc est, quod certis conditionibus dictum est simpliciter & absolute affirmandum non est, ut Apostolus dicit, 1. Cor. xiii. 13. Si fidem habeam, ut & montes transferam, &c. Hinc simpliciter non inferendum; Ergo fides potest montes transferre; quia Apostolus loquitur conditionaliter, & de fide miraculorum. Huc pertinet & hic Canon. Hypotheticum impossibile æquipollet simplici negato.]

III. Conditionalis *SI* non semper exprimitur, sed nonnunquam dissimulatur: ut, *Non opus est exercitio in levioribus artibus, & non opus est in difficilioribus*, pro *Si non opus est*, &c.

IV. Nonnunquam loco Conditionalis *SI* usurpantur notæ aliæ: quales sunt, *cum, tum, donec, siquidem, quandoquidem, quia & qui absolutivi consequentiæ dicuntur.*

[Vt. *Cum videritis ista omnia fieri, scitote tempus prope esse*, Matth. 24. *Donec eris felix, multos numerabis annos. Dum spectant oculi laesos, laduntur & ipsi. Carmina tam melius cum venerit ipse canemus. Quia parvisti uxori, pro terra maledicta erit. Siquidem tu dederis pecuniam, parvus ero. Quandoquidem ille abiit, me expectare amplius non convenit. Imperante Augusto Christus natus est, pro, cum imperaret. Die illucescente veniam, pro, si vel cum dies illuxerit.]*

V. Connexum judicatur verum esse, si posito antecedente, est consequens. ut, *Si sola fide justificamur, non justificamur operibus*. Falsum judicatur, si posito antecedente, consequens non est. ut, *Si Corpus Christi in cœnâ est, necesse est illud videri & palpari.*

[Hic antecedens verum est, consequens verò falsum. *Corpus Christi verè adest etiamsi non videatur & palpètur. Ideoq; totum connexum falsum est.*]

VI. Connexum necessarium est, si partes necessaria connexionione cohærent. ut, *Si homo est rationalis, naturâ est Dialecticus.*

[Necessarium etiam connexum est, etiamsi omnes partes vel simpliciter vel contingenter falsæ sint. *Si homo est asinus, est etiam animal quadrupes, rudens, asinoidum. Hoc axioma necessarium. Consequens enim verò dependet ab antecedente, licet omnes ejus partes falsæ sint.* Falsum igitur est respectu partium: necessarium respectu connexionis, in qua una & sola hujus axiomaticæ essentia consistit.]

VII. Connexum contingens est, cum partes non necessaria connexionione dependent. Probabiliter & contingenter, hinc fieri potest, ut antecedens esse possit, etiamsi non consequens, vel contra. ut, *Pamphile, si facis, hodie postremum me vides. Si est Romanus, est etiam Calvinista. Si Brutus reges Romanos non expulisset, liberis suis privatus non esset.*

Tantum de Congregativo: Sequitur Segregativum.

CAPUT X.

Segregativum, Discretum.

I. **S**egregativum axioma est, cuius conjunctio est segregativa.

Segregativum dicitur, quia partes tanquam non multas veras disjungit ac segregat: & alteram alteri esse sive competere negat.

2. Argumenta Dissentanea enunciantur